

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

(повна назва підрозділу)

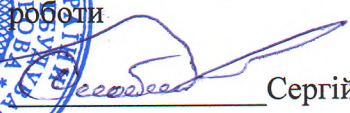
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ОСВІТНЬОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

(повна назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор із науково-педагогічної
роботи

 Сергій Слободян

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

ПЕДАГОГІКА

PEDAGOGY

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

тип дисципліни нормативна

мова викладання українська

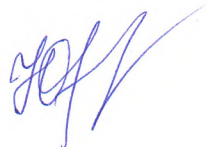
Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогіка» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань А Освіта, спеціальності А6 Спеціальна освіта, спеціалізація Логопедія. Спеціальна психологія, освітньо-професійної програми «Логопедія. Спеціальна психологія».

3 березня 2025 р. 19 с.

Розробник: *Кузьменко Юлія Василівна, доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту.*

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Педагогіка» розглянуто на засіданні кафедри педагогіки та освітнього менеджменту
Протокол № 4 від 4 березня 2025 р.

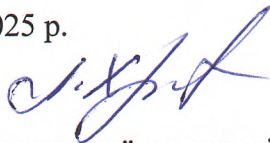
Завідувач кафедри

Юлія КУЗЬМЕНКО

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Педагогіка» розглянуто Науково-методичною комісією Навчально-наукового педагогічного інституту імені В.О. Сухомлинського
Протокол № 3 від 6 березня 2025 р.

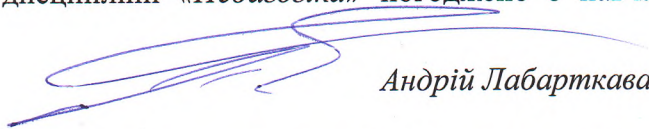
Голова

Людмила Хрящевська

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Педагогіка» погоджено з навчальним відділом

Начальник відділу

Андрій Лабарткава

Робочу програму навчальної дисципліни «Педагогіка» затверджено Навчально-методичною радою НУК
Протокол №3 від 26 березня 2025 р.

Голова НМР НУК

Сергій Слободян

© НУК, 2025

© Кузьменко Ю.В., 2025

ЗМІСТ

<i>Вступ</i>	4
<i>1. Опис навчальної дисципліни</i>	5
<i>2. Мета вивчення навчальної дисципліни</i>	6
<i>3. Передумови для вивчення дисципліни</i>	6
<i>4. Очікувані результати навчання</i>	6
<i>5. Програма навчальної дисципліни</i>	7
<i>6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування</i>	12
<i>7. Форми поточного та підсумкового контролю</i>	13
<i>8. Критерії оцінювання результатів навчання</i>	15
<i>9. Засоби навчання</i>	16
<i>10. Рекомендовані джерела інформації</i>	17

ВСТУП

Анотація

Навчальна дисципліна «Педагогіка» є обов'язковою компонентою професійної підготовки здобувачів вищої освіти бакалаврату галузі знань А, спрямована на формування у майбутніх фахівців теоретичних основ сучасної педагогіки, розвитку професійного мислення та педагогічної творчості, формування професійних компетентностей, готовності до роботи в українських закладах освіти. Курс включає в себе 8 кредитів, які передбачають вивчення таких її напрямів: загальна педагогіка, історія педагогіки. Курс передбачає формування актуальних компетенцій сучасного педагога, заснованих на здатності до аналізу й синтезу, прогнозування, проектування й оцінювання освітнього процесу, нарощування освітньої складової людського капіталу сучасного фахівця. Предметом вивчення є сучасний педагогічний процес, що здійснюється у вітчизняних закладах вищої освіти, школознавство, історичні аспекти становлення педагогічної науки та відомі персоналії української педагогіки.

Ключові слова: освіта, педагогіка, освітній процес, навчання, виховання, дидактика, педагогічна майстерність, педагогічна техніка, педагог.

Abstract

The academic discipline "Pedagogy" is a mandatory component of professional training for applicants for higher education in the field of knowledge A, aimed at forming in future specialists the theoretical foundations of modern pedagogy, the development of professional thinking and pedagogical creativity, the formation of professional competencies, and readiness to work in Ukrainian educational institutions. The course includes 8 credits, which provide for the study of the following areas: general pedagogy, history of pedagogy. The course involves the formation of relevant competencies of a modern teacher, based on the ability to analyze and synthesize, predict, design and evaluate the educational process, and increase the educational component of the human capital of a modern specialist. The subject of study is the modern pedagogical process carried out in domestic higher education institutions, school studies, historical aspects of the formation of pedagogical science and famous personalities of Ukrainian pedagogy.

Keywords: education, pedagogy, educational process, learning, upbringing, didactics, pedagogical skills, pedagogical techniques, teacher.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 8	А Освіта	Обов’язкова	
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1,2-й	1,2-й
Електронний адрес РПНД на сайті Університету	А6 Спеціальна освіта ОП «Логопедія. Спеціальна психологія»	Семестр	
		2,3-й	2,3-й
		Лекцій	
		45 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		45 год.	12 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 (2 семестр); 2 (3 семестр).	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Самостійна робота	
		150 год.	216 год.
самостійної роботи студента – 6 (2 семестр); 4 (3 семестр)		Індивідуальні завдання: -	
		Вид контролю: екзамен, екзамен	
		Форма контролю: усна	

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка» полягає у вивченні і засвоєнні теоретичних основ сучасної педагогіки, розвитку професійного мислення та педагогічної творчості, формуванні професійних компетентностей, готовності до роботи в українських закладах освіти, нарощення освітньої складової людського капіталу сучасного фахівця.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою до вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка» є оволодіння фаховими компетентностями, що формуються під час вивчення наступних дисциплін: «Філософія», «Інклюзивна освіта», «Основи наукових досліджень та академічна доброчесність».

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти таких результатів навчання:

ПРН3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дітей з ООП у контексті професійних завдань.

ПРН4. Аргументувати, планувати та надавати послуги раннього втручання відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності й здоров'я дитини.

ПРН5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньо-корекційного процесу в різних типах закладів.

ПРН6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

ПРН10. Здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.

ПРН16. Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

ПРН21. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формуванні нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх в професійній діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувач вищої освіти оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-11. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності.

II. Фахові (спеціальні):

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, раннього втручання, розвитку і корекції, навчання і виховання, реабілітації і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

СК-2. Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-6. Здатність реалізувати персоналізовані підходи у процесі надання послуг раннього втручання (відповідно до обраної спеціалізації).

СК-9. Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації, визначати достовірність результатів дослідження.

СК-10. Здатність до системного психолого-педагогічного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами.

СК-11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.

СК-12. Здатність організовувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції.

СК-14. Здатність до роботи із спільнотою – на місцевому, регіональному, національному, європейському і більш широкому глобальному рівнях з метою формування толерантного, гуманного ставлення до осіб з особливими освітніми потребами, розвитку здатності до рефлексії, включаючи спроможність обдумувати як власні, так й інші системи цінностей.

СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності.

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК-20. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК-21. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК-22. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК-23. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Загальна педагогіка

Тема 1. Педагогіка як наука про виховання. Предмет і завдання педагогіки. Методи науково-педагогічних досліджень.

Література [1, 8, 10, 11-15]; [33], стор. 104–112; [38], стор. 521–530.

Тема 2. Розвиток, виховання і формування особистості як педагогічна проблема.

Література [1, 6, 7, 29, 31, 16, 18, 27,].

Тема 3. Сутність понять “закономірності” та “принципи” в педагогіці.

Література [6, 7].

Тема 4. Освіта як найважливіша ланка реалізації мети виховання.

Література [6-8, 10-14, 27].

Тема 5. Дидактика, її функції і завдання.

Література [1, 8, 10-15, 29]; [32], стор. 121–128.

Тема 6. Види і форми організації навчання.

Література [8, 10-15, 17, 19, 20, 29]; [34], стор. 49–57; [35], стор. 43–47; [36], стор. 160–171; [38], стор. 521–530.

Тема 7. Урок як основна форма організації навчального процесу.

Література [8, 10-15, 17, 19, 20, 21]; [35], стор. 43–47; [36], стор. 160–171.

Тема 8. Методи і засоби навчання.

Література [8, 10-15, 17, 19, 20, 29]; [32], стор. 121–128; [35], стор. 43–47; [36], стор. 160–171.

Тема 9. Контроль і оцінювання результатів освітньої діяльності школярів.

Література [8, 10-15, 17, 19, 20, 29]; [32], стор. 121–128; [35], стор. 43–47; [36], стор. 160–171.

Тема 10. Поняття виховання та виховного процесу в загальноосвітніх закладах освіти.

Література [6- 8, 10-16, 27].

Тема 11. Змістовний компонент процесу виховання. Методи та форми організації виховної роботи.

Література [8, 10-15, 17, 19, 20].

Тема 12. Позашкільні заклади в системі освіти і виховання.

Література [8, 10-15].

Тема 13. Організація діяльності класного керівника.

Література [6, 7, 8, 10-15, 19, 20].

Тема 14. Формування учнівського колективу. Педагогічне керівництво впливом колективу на особистість.

Література [6, 7, 8, 10-15, 16, 19, 20, 29].

Тема 15. Методична робота з педагогічним колективом в закладі освіти.

Література [6, 7, 8, 10-15, 17, 19, 20, 29, 31]; [33], стор. 104–112.

Модуль 2. Історія педагогіки

Тема 16. Предмет і завдання історії педагогіки. Виховання та освіта в епоху Середньовіччя та відродження.

Література [23].

Тема 17. Педагогіка Нового часу та Просвітництва.

Література [23].

Тема 18. Освіта та педагогічна думка кінця XVIII – початку XX століття.

Література [23].

Тема 19 Педагогічні пошуки і проблеми (друга половина XX – початок XXI ст.)

Література [23, 27].

Тема 20. Українська школа і педагогіка у Радянський час.

Література [18, 23, 24, 25, 26].

Тема 21. Гуманістичні ідеї виховання В.О.Сухомлинського.

Література [23, 24, 25, 26].

Тема 22. Розвиток педагогічних ідей та системи освіти в незалежній Україні.

Література [17, 23, 24, 40]; [32], стор. 121–128; [35], стор. 43–47; [36], стор. 160–171; [38], стор. 521–530; [37], стор. 475–484; [38], стор. 521–530; [39], стор. 158–166; [41], стор. 179–180; [42], стор. 231–238; [43], стор. 139–161.

Тема 23. Сучасні світові тенденції розвитку освітнього простору.

Література

[17, 21, 40]; [35], стор. 43–47; [36], стор. 160–171; [38], стор. 521–530; [37], стор. 475–484; [38], стор. 521–530; [39], стор. 158–166; [42], стор. 231–238; [43], стор. 139–161.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лек	пр	лаб	с.р.		лек	пр	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	7	8	9	10	11	12
Модуль 1. Загальна педагогіка										
Тема 1. Педагогіка як наука про виховання. Предмет і завдання педагогіки. Методи науково-педагогічних досліджень.	10	2	2		6	13	2	2		9
Тема 2. Розвиток, виховання і формування особистості як педагогічна проблема.	10	2	2		6	9				9
Тема 3. Сутність понять “закономірності” та “принципи” в педагогіці.	10	2	2		6	9				9
Тема 4. Освіта як найважливіша ланка реалізації мети виховання.	10	2	2		6	9				9
Тема 5. Дидактика, її функції і завдання.	10	2	2		6	9				9
Тема 6. Види і форми організації навчання.	10	2	2		6	13	2	2		9
Тема 7. Урок як основна форма організації навчального процесу.	10	2	2		6	13	2	2		9
Тема 8. Методи і засоби навчання.	10	2	2		6	9				9
Тема 9. Контроль і оцінювання результатів освітньої діяльності школярів.	10	2	2		6	13	2	2		9
Тема 10. Поняття виховання та виховного процесу в загальноосвітніх закладах освіти.	10	2	2		6	9				9
Тема 11. Змістовний компонент процесу виховання. Методи та форми організації виховної роботи.	10	2	2		6	9				9
Тема 12. Позашкільні заклади в системі освіти і виховання.	10	2	2		6	9				9
Тема 13. Організація діяльності класного керівника.	10	2	2		6	9				9
Тема 14. Формування учнівського колективу. Педагогічне керівництво впливом колективу на	10	2	2		6	9				9

особистість.										
Тема 15. Методична робота з педагогічним колективом в закладі освіти.	10	2	2		6	8				8
<i>Разом за модулем 1</i>	150	30	30	–	90	150	8	8		134
<i>Методична робота в закладах освіти.</i>	<i>Екзамен 2 семестр</i>									
<i>Усього годин</i>	150	30	30	–	90	150	8	8		134
Модуль 2. Історія педагогіки										
Тема 16. Предмет і завдання історії педагогіки. Виховання та освіта в епоху Середньовіччя та відродження.	8	2	2		4	9				9
Тема 17. Педагогіка Нового часу та Просвітництва.	12	2	2		8	9				9
Тема 18. Освіта та педагогічна думка кінця XVIII – початку XX століття.	12	2	2		8	9				9
Тема 19. Педагогічні пошуки і проблеми (друга половина XX – початок XXI ст.)	12	2	2		8	9				9
Тема 20. Українська школа і педагогіка у Радянський час.	12	2	2		8	13	2	2		9
Тема 21. Гуманістичні ідеї виховання В.О.Сухомлинського.	12	2	2		8	9				9
Тема 22. Розвиток педагогічних ідей та системи освіти в незалежній Україні.	12	2	2		8	13	2	2		9
Тема 23. Сучасні світові тенденції розвитку освітнього простору.	12	1	1		8	19				19
<i>Разом за модулем 2</i>	90	15	15		60	90	4	4		82
	<i>Екзамен 3 семестр</i>									
<i>Усього годин</i>	90	15	15		60	90	4	4		82
<i>Разом за курсом</i>	240	45	45	0	150	240	12	12	0	216

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Педагогіка як наука про виховання. Предмет і завдання педагогіки. Методи науково-педагогічних досліджень.	2	2
2	Тема 2. Розвиток, виховання і формування особистості як педагогічна проблема.	2	
3	Тема 3. Сутність понять “закономірності” та “принципи” в педагогіці.	2	
4	Тема 4. Освіта як найважливіша ланка реалізації мети виховання.	2	
5	Тема 5. Дидактика, її функції і завдання.	2	
6	Тема 6. Види і форми організації навчання.	2	2
7	Тема 7. Урок як основна форма організації навчального процесу.	2	2
8	Тема 8. Методи і засоби навчання.	2	
9	Тема 9. Контроль і оцінювання результатів освітньої діяльності школярів.	2	2
10	Тема 10. Поняття виховання та виховного процесу в загальноосвітніх закладах освіти.	2	
11	Тема 11. Змістовний компонент процесу виховання. Методи та форми організації виховної роботи.	2	
12	Тема 12. Позашкільні заклади в системі освіти і виховання.	2	
13	Тема 13. Організація діяльності класного керівника.	2	
14	Тема 14. Формування учнівського колективу. Педагогічне керівництво впливом колективу на особистість.	2	
15	Тема 15. Методична робота з педагогічним колективом в закладі освіти.	2	
16	Тема 16. Предмет і завдання історії педагогіки. Виховання та освіта в епоху Середньовіччя та відродження.	2	
17	Тема 17. Педагогіка Нового часу та Просвітництва.	2	
18	Тема 18. Освіта та педагогічна думка кінця XVIII – початку XX століття.	2	
19	Тема 19. Педагогічні пошуки і проблеми (друга половина XX – початок XXI ст.)	2	
20	Тема 20. Українська школа і педагогіка у Радянський час.	2	2
21	Тема 21. Гуманістичні ідеї виховання В.О.Сухомлинського.	2	
22	Тема 22. Розвиток педагогічних ідей та системи освіти в незалежній Україні.	2	2
23	Тема 23. Сучасні світові тенденції розвитку освітнього простору.	1	
	<i>Разом</i>	45	12

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для здобувачів освіти денної форми навчання:

- підготовка до семінарських занять – *2-4 год. / 1 заняття*;
- написання рефератів – *15 год. / 1 роботу*;
- підготовка до контрольних заходів – *15 год. / 1 захід*
- підготовка проектних завдань - *3-5 год. / 1 проєкт*.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до практичних робіт	100	64
2	Реферат - 2	30	30
3	Підготовка до контрольних заходів- 2	30	30
4.	Виконання проєктних завдань* - 2	10	10
	<i>Разом 1 модуль</i>	150	134
1	Підготовка до практичних робіт	45	37
2	Реферат -1	15	15
3	Підготовка до контрольних заходів- 1	15	15
4.	Виконання проєктних завдань* - 1	5	5
	<i>Разом 2 модуль</i>	90	82
		240	216

6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування

Методи навчання:

- 1) на лекційних заняттях:
 - лекція;
 - пояснення;
 - дискусія;
 - диспут;
 - ілюстрування;
 - демонстрація;
 - відеометод;
 - майстер-клас
- 2) на семінарських заняттях:
 - практична робота;
 - фронтальне опитування;
 - частково-пошуковий метод;
 - спостереження.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- усні відповіді (практичні/семінарські заняття);
- проєктні (самостійні) роботи;
- контрольна робота;
- реферати.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення здобувача вищої освіти оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу містить оцінки з поточного контролю та оцінки підсумкового контролю. В кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок, де здобувач вищої освіти може набрати від 60 балів до 100 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру.

Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок, що передбачає усні відповіді, самостійну роботу, доповідей, модульну контрольну роботу, наукову роботу (тези, стаття).

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання усних відповідей, самостійну роботу у формі презентацій, доповідей, рефератів, тематичну контрольну роботу чи тестування.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки лише досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній із позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їхнє оцінювання

Система оцінювання передбачає накопичення 100 балів з кожної навчальної дисципліни, які перераховуються в національну шкалу та шкалу оцінювання ЄКТС.

Встановлюються: максимальні суми балів за виконання завдань у рамках аудиторної, самостійної роботи та модульної контрольної роботи - 60 балів; 40 балів - за виконання завдань, винесених на підсумковий контроль.

ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ			
Поточний контроль			Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	ЗАЛІК (З)/ ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 30	≤ 20	≤ 10	
≤ 60			≤ 40
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК+ З ≤ 100			
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК+Е ≤100			
ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ			
Поточний контроль			Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота		ЗАЛІК (З)/ ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 20	≤ 40		
≤ 60			≤ 40
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК+ З ≤ 100			
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК+Е ≤100			

Здобувач вищої освіти, як додатковий здобуток за наукову роботу в межах навчальної дисципліни може отримати до 10 балів, при цьому загальна сума накопичувальних балів не повинна перевищувати 100.

Оцінювання компетентностей здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни та виставлення підсумкової кількості балів за аудиторну роботу здійснюється шляхом встановлення відповідного рівня знань за кожне навчальне заняття та виставлення балів від 3 до 5. Підсумкова кількість балів визначається, як сума всіх отриманих під час проведення навчальних занять балів розділена на кількість семінарських/практичних занять, передбачених тематичним планом у семестрі та помножена на коефіцієнт відповідності максимально можливого балу:

$$ПК = \frac{\sum ПК}{КЗ} \times KB,$$

де:

ПК – підсумкова кількість балів за аудиторну роботу;

$\sum ПК$ – сума всіх отриманих балів за семінарські/практичні заняття;

КЗ – кількість семінарських/практичних занять, передбачених тематичним планом за семестр;

KB – коефіцієнт відповідності максимально можливого балу (6 – для денної форми навчання; 4 – для заочної форми навчання).

Здобувач вищої освіти може отримати «5» балів за умови, що він дуже добре орієнтується в матеріалі, приймав активну участь у занятті та надав повну відповідь на питання семінарського заняття, або на додаткове питання науково-педагогічного працівника, навів приклади, висловив та аргументував власну точку зору, або суттєво доповнював більше трьох разів відповіді колег, не допустивши помилок. Також у «5» балів може бути оцінено виступ з доповіддю або рефератом, які було підготовлено з використанням декількох джерел інформації, а під час виступу тему розкрито повно.

Здобувач вищої освіти може отримати «4» бали за умови, що він достатньо добре орієнтується в матеріалі, приймає активну участь у занятті, доповнюючи колег, знає основні визначення та факти з теми семінарського заняття, надав правильну, але не зовсім повну відповідь, висловлює власну думку, але не може змістовно її аргументувати, йому складно навести приклади. Також у «4» балів може бути оцінено виступ здобувача з доповіддю або рефератом, які було підготовлено з використанням одного джерела інформації, а під час виступу тему розкрито не повно.

Здобувач вищої освіти може отримати «3» бали за умови, якщо не приймає активної участі в семінарському занятті та не висловлює цікавості до матеріалу, йому складно дати визначення понять, відповідає фрагментарно та спутано, допускає помилки, не орієнтується у темі, власної думки не має, або висловлюючи її відмовляється аргументувати. Також у «3» балів може бути оцінено виступ здобувача з доповіддю або рефератом, які містять мізерний обсяг інформації, або застарілі данні.

Під час навчальних занять на денній формі навчання науково-педагогічний працівник може поставити оцінку «2» (незадовільно). Незадовільна оцінка «2» ставиться за умови незнання здобувачем вищої освіти значної частини навчального матеріалу за змістом відповідної теми навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та базових джерелах, допустив істотні помилки у відповідях на поставлені питання, виявив невміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач, відмовився від відповіді та/або не вирішив практичне завдання. Незадовільна оцінка «2» потребує перескладання та в загальну суму накопичення балів не враховується.

Підсумкова кількість балів за самостійну роботу з навчальної дисципліни визначається науково-педагогічним працівником, як сума отриманих здобувачем вищої освіти балів за всі види виконаних завдань, які передбачені відповідними методичними матеріалами із зазначенням балів за виконання кожної самостійної роботи відповідно до тематичного плану.

Модульна контрольна робота є обов'язковою для здобувачів вищої освіти денної форми навчання. Кожна кафедра самостійно визначає і розробляє форму проведення модульної контрольної роботи, структуру завдань, систему та критерії оцінювання результатів їх виконання. До модульної контрольної роботи допускаються всі здобувачі вищої освіти.

Умови допуску здобувача вищої освіти до складання підсумкового контролю:

Для денної форми навчання:

сума балів поточного контролю не менше ніж 36;
має не більше трьох невідпрацьованих пропусків;
має не більше трьох невідпрацьованих незадовільних оцінок за поточний контроль.

Для заочної форми навчання:

сума балів поточного контролю не менше ніж 36.

З метою підвищення поточного рейтингу успішності здобувач вищої освіти має право перескладати аудиторну та самостійну роботу відповідно до графіку, встановленого науково-педагогічним працівником до підсумкового контролю і не більше двох пропусків та/або незадовільних оцінок у один робочий день.

Здобувач вищої освіти, який за результатами поточного контролю накопичив менше 60 балів, зобов'язаний скласти підсумковий контроль.

Здобувач вищої освіти, який за результатами поточного контролю протягом семестру накопичив 60 балів, має можливість:

не складати підсумковий контроль і отримати накопичену кількість балів як підсумкову оцінку;

скласти підсумковий контроль відповідно до розкладу.

Недопущення здобувача вищої освіти до підсумкового контролю прирівнюється до незадовільної оцінки. Питання про недопущення здобувача вищої освіти до підсумкового контролю вирішує науково-педагогічний працівник та здійснює відповідний запис «не допущено» в заліково-екзаменаційної відомості.

Здобувач вищої освіти, який недопущений до складання підсумкового контролю, має право скласти його під час визначеного окремим графіком для ліквідації академічної заборгованості, попередньо досягнувши всіх умов допуску.

Відсутність здобувача вищої освіти, який накопичив менше 60 балів за поточний контроль на підсумковому контролі без поважної причини прирівнюється до незадовільної оцінки. Такий здобувач вищої освіти має право скласти підсумковий контроль під час ліквідації академічної заборгованості визначеним окремим графіком.

Здобувач вищої освіти зобов'язаний попередити деканат/інститут про свою можливу відсутність на підсумковому контролі до його початку. Здобувач вищої освіти, який був відсутній на підсумковому контролі з поважних причин, які підтверджені відповідними документами, за рішенням декана факультету (директора інституту) може скласти пропущений підсумковий контроль у визначений деканатом час.

Здобувач вищої освіти, який за результатами поточного та підсумкового контролю сумарно накопичив менше 60-ти балів, допускається до повторного перескладання підсумкового контролю після закінчення екзаменаційної сесії, але до початку наступного семестру чи атестації.

Здобувач вищої освіти, який за результатами заліково-екзаменаційної сесії має академічну заборгованість з трьох і більше освітніх компонентів, відраховується з Університету.

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінка “відмінно”/ А – виставляється, якщо здобувач вищої освіти має глибокі і системні знання, вміє узагальнювати теоретичний матеріал, співвідносити загальні знання з конкретними ситуаціями; оволодів навиками аналізу, моделювання та адекватного оцінювання ситуації; обізнаний з науковими працями вітчизняних та зарубіжних фахівців в даній галузі; матеріал викладає логічно, послідовно, переконливо і аргументовано.

Оцінка “добре”/ В, С – виставляється, якщо здобувач вищої освіти показав достатній рівень знання курсу; надав правильні, але не зовсім повні визначення термінів; засвоїв основи аналітичного методу; допускає незначні неточності в розкритті окремих теоретичних положень.

Оцінка “задовільно”/ D, E – виставляється, якщо здобувач вищої освіти в цілому засвоїв теоретичний матеріал курсу навчальної дисципліни, але декламує із деякими упущеннями при визначенні основних явищ та процесів; намагається висловити своє

ставлення до проблемних питань, хоча і не зовсім аргументовано; вміє аналізувати набуті теоретичні знання і співвідносити їх з конкретними ситуаціями; викладає матеріал непослідовно, неточно, з наявними помилками.

Оцінка “незадовільно”/ FX, F – виставляється, якщо здобувач вищої освіти виявив слабкі (відсутні) знання теоретичного матеріалу навчальної дисципліни; не зміг дати визначення основних категорій та явищ; відсутні знання основних норм і визначень; матеріал викладається непослідовно, нелогічно, фрагментарно та з допущенням помилок.

Оцінка “зараховано” – виставляється, якщо здобувач вищої освіти виявив достатньо повні знання матеріалу навчальної дисципліни; вміє узагальнювати теоретичний матеріал, співвідносити загальні знання з конкретними ситуаціями, дає правильні, хоча і не завжди повні відповіді на поставлені запитання; допускає неточності у розкритті окремих теоретичних положень, норм та визначень.

Оцінка “не зараховано” – виставляється, якщо здобувач вищої освіти виявив слабкі знання або повну неготовність щодо вивчення ним матеріалу навчальної дисципліни; не зміг дати визначення основних термінів та визначень; викладає матеріал непослідовно, нелогічно, фрагментарно, неточно, стисло; відсутня переконливість у викладенні матеріалу.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За внутрішньою шкалою закладу вищої освіти в балах	За шкалою ECTS /За національною шкалою	
	Вноситься до відомості	
	Екзамен	залік
90 – 100	A/Відмінно	A,B,C,D,E/Зараховано
82-89	B/Добре	
74-81	C/Добре	
64-73	D/Задовільно	
60-63	E/Задовільно	
35-59	FX/Незадовільно	FX/Не зараховано
	з можливістю повторного складання	
0-34	F/Незадовільно	F/Не зараховано
	з обов’язковим повторним курсом	

9. Засоби навчання

Наочним матеріалом для лекційних занять послужать передусім мультимедійні засоби (комп’ютерні презентації); відеоматеріали (навчальні кінофільми, а також інтерв’ю, виступи тощо як фактографічний матеріал).

На практичних заняттях прислужиться бібліотечних фонд Університету та електронні репозитарії світу.

Під час виконання завдань самостійної роботи доцільним стане використання бібліотечного фонду та енциклопедій, словників, довідників.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Марушкевич А.А., Спіцин Є.С., Кошечко Н.В. Педагогіка (в структурно-логічних схемах та таблицях) : навч. посіб. Київ : ЦП «Компринт», 2020. 90 с. URL: <https://psy.knu.ua/files/pdf/web/viewer.html?file=%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D0%B7-%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D1%96%D0%BA%D0%B8.pdf>
2. Анєнкова І.П., Байдан М.А., Горчакова О.А., Руссол В.М. Педагогіка : навч. посіб. Львів : «Новий Світ-2000», 2020. 576 с. URL: <https://ns2000.com.ua/wp-content/uploads/2019/10/Pedahohika.pdf3>. Педагогіка І («Основи педагогіки», «Дидактика») / упоряд. Молнар Т.І. Мукачево : МДУ, 2020. 88 с. URL : http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/7935/1/Pedagogy_%20I%20%28Fundamentals_%20of_%20Pedagogy_%20Didactics%29_%20reference_%20notes%20_of_%20lectures.pdf
3. Педагогіка вищої школи : практикум для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки / уклад. : Л. Бутенко, В. Швирка/ ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» : Полтава, 2023. 100 с. URL: https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/9829/%D0%9F%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D1%96%D0%BA%D0%B0%20%D0%B2%D0%B8%D1%89%D0%BE%D1%97%20%D1%88%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B8_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D1%83%D0%BC.pdf?sequence=1&isAllowed=y
4. Марцева Л.А. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посібн. Житомир : Державний університет «Житомирська політехніка», 2022. 150 с. URL: <https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8091/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D1%86%D0%B5%D0%B2%D0%B0.pdf?sequence=3&isAllowed=y>
5. Галіцян О.А. Педагогіка : навч. посібн. Одеса : Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського», 2023. 129 с. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/17056/1/Halitsan%20Olha%20Anatoliivna.pdf>
6. Руденко Л.А. Основи психології та педгогіки : навч. посібн. Львів : ЛДУ БЖД, 2020. 146 с. URL: https://sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/7295/1/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1_%D0%9E%D0%9F%D0%9F_%D0%A0%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf
7. Калениченко Р.А. Педагогічна психологія: навч. посібн. Київ : КНУБА, 2023. 196 с. URL: <https://repository.knuba.edu.ua/server/api/core/bitstreams/a7942d4d-eeba-47a9-9f41-2406b5903bd5/content9>. Pedagogical leadership: a handbook for leading learning in schools. New Delhi : National Institute of Educational planning and administration, 2020. 217 p. URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/4518/pravyloformlennnyaspyskuvykorystanyhdzherel.pdf>
8. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи навчання і виховання: навчальний посібник. 2-е вид., випр. і доп. Харків: ОВС, 2002. 400 с.
9. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи: навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2015. 632 с.
10. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: навчальний посібник. 5-е вид., доповнене і перероблене. Київ, 2007. 656 с.
11. Пашенко М.І., Красноштан І.В. Педагогіка: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2014. 228 с.

12. Педагогіка: баз. підруч. для студ. вищ. навч. закладів III- IV рівнів акредитації / кол. авторів; за ред. І.Ф. Прокопенка. Харків: Фоліо, 2015. 572 с.
13. Педагогіка: навчальний посібник / В.М.Галузяк, М.І.Сметанський, В.І.Шахов. 2-е вид., випр. і доп. Вінниця: „Книга-Вега”, 2003. 416 с.
14. Рацул А.Б., Довга Т.Я., Рацул А.В. Педагогіка: інформативний виклад: навчальний посібник. 2-ге вид., переб. і доп. Київ: КНТ, 2015. 320 с.
15. Фіцула М.М. Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. Київ: Академвидав, 2003. 528 с.
16. Бех І.Д. Виховання особистості: у 2-кн. Кн.1.: Особистісно орієнтований підхід. Теоретико-технологічні засади. Київ: Либідь, 2003.
17. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / автор-укладач Н.П. Наволокова. 2-ге вид. Х.: Вид. група «Основа», 2014. 176 с.
18. Макаренко А.С. Педагогическая поэма. Пед.соч.: в 8 т. М., 1983-1986. Т3. 506 с.
19. Педагогічні технології в підготовці вчителів: навчальний посібник / кол. авторів ; за ред. І. Ф. Прокопенка. 3-є вид., допов. і переробл. Харків: ХНПУ, 2018. 457 с.
20. Пихтіна Н. П. Основи педагогічної техніки: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2016. 316 с.
21. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. К.: АСК, 2004. 192 с.
22. Розвиток народної освіти і педагогічної думки на Україні (XIX – початок XX ст.): нариси / за ред. М.Д. Ярмаченка. К., 1991. 381с.
23. Сбруєва А.А., Рисіна М.Ю. Навчальний посібник до курсу «Історія педагогіки». Суми, СДП, 1998. 120 с.
24. Ступарик Б.М. Національна школа: витоки, становлення: навчально-методичний посібник. Київ: ІЗМН, 1998. 336 с.
25. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям. Київ, 1987. С. 13-234.
26. Сухомлинський В.О. Павлівська середня школа. Київ, 1969. 400 с.
27. Ушинський К.Д. Людина як предмет виховання. Педагогіка: хрестоматія / уклад.: А.І. Кузмінський, В.Л. Омеляненко. Київ: Знання – Прес, 2003. 700 с.
28. Pedagogical strategies and guidelines. WP 2 institutional and staff capacitation / Linda Carroll et. al. Lisboa : Lusófona University, 2021. 54 p. URL: <https://www.filmeu.eu/images/files/D-2.2-Handbook-Pedagogical-Strategies-and-Guidelines.pdf>
29. Teacher handbook: SEND. London : Crown copyright, 2020. 202 p. URL: <https://asset.nasen.org.uk/Teacher%20SEND%20handbook%2030th%20January%202024.pdf>
30. Md Golam Jamil. Applied pedagogies for higher education. Real world learning and innovation across the Curriculum. London : Palgrave Macmillan, 2021 URL: https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/42924/1/2021_Book_AppliedPedagogiesForHigherEduc.pdf
31. Shirley R.Steinberg, Barry Down. The SAGE handbook of Critical Pedagogies. Sage Publications Ltd., 2020. 1752 p. URL: <https://sk.sagepub.com/hnbk/edvol/the-sage-handbook-of-critical-pedagogies/toc>

Допоміжна література

32. Муқан Н., Гаврилюк М. Методологія педагогіки: сутність, принципи, підходи. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2021. Випуск № 2 (106). С. 121 – 128.
33. Видолюб Н., Грейліх О. Формування фахової компетентності в майбутніх учителів. Вісник «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Серія «Психологічні науки», 2022. Розділ 3. С. 104 – 112.
34. Козак Л. Характеристика сучасних форм організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти. Вісник «Інноватика у вихованні». Випуск 12, 2020. С. 49 – 57.

35. Чичук А.П. Розвиток інформаційної компетентності фахівців в освітньому середовищі. *Вісник Закарпатського університету імені Ференца Ракеці ІІ: Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, 2024. Випуск № 6. С. 43 – 47.
36. Максютова О.В., Рейс Т.Т. Інноваційні технології в освіті: впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес. *Міжнародний науковий журнал «Освіта і наука»*, 2024. Випуск № 1 (36). С. 160 – 171.
37. Шевченко Н.О. Публічне управління удосконалення системи вітчизняної педагогічної освіти. *Вісник «Актуальні питання у сучасній науці»*, 2024. Випуск № 3 (21). С. 475 – 484.
38. Захарін С.В. Освіта під час воєнного стану: виклики та сучасний стан. *Вісник «Актуальні питання у сучасній науці»*, 2023. Випуск № 6 (12). С. 521 – 530.
39. Новіцька І., Вербовський І., Лисюк Л. Аналіз модернізації сучасних педагогічних систем в умовах глобалізаційних змін. *Вісник «Українська полоністика»*, 2020. Випуск № 18. С. 158 – 166.
40. Кузьменко Ю.В., Корнієнко І.А. Збірник тестових завдань з курсу «Вступ до спеціальності (Освітні науки)» : посібник для практичних занять та навчання. Миколаїв : Навчально-науковий педагогічний інститут імені В.О. Сухомлинського, 2025. 46 с.
41. Степанова Т., Кузьменко Ю. Реалізація антикорупційної політики у закладах вищої освіти України. Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи: матеріали XVII-ї Міжнародної науково-практичної конференції (10 жовтня 2024 року, Конін – Ужгород – Перемишль – Миколаїв). Том XVII: Подолання кризових ситуацій у науці та освіті / [Ред.: Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький]. Конін – Ужгород – Перемишль – Миколаїв: Посвіт, 2024. 278 с. С. 179–180.
42. Nadiia Grytsyk, Ihor Androshchuk, Nadiia Stetsula, Iuliia Kuzmenko, Olha Shapoval, Oksana Nozdova, Borys Maksymchuk. Teacher Preparation for Lessons in the Context of Modern Education: Traditions and Innovations. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*. March 5, 2025. Web of Science. P.231-238. <https://brain.edusoft.ro/index.php/brain>
43. Maksymchuk B., Sarancha I., Husak A., Avramenko O., Kuzmenko I., Kuzmenko V., Slyusarenko N., Chepurna L., Pankevych V., Babii I., & Maksymchuk I. (2022). Implementing the Course “Human Rights” for Children with Special Needs under the Changed Socio-Educational Conditions. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 2022, 14(3), 428-443. <https://doi.org/10.18662/rrem/14.3/617>
44. Ivanyshchuk Andriy, Kuzmenko Iuliia, Solovei Oleksii, Ustiuzhaninova Olha, Dmytrenko Natalia. Foreign experience of involving citizens in combating criminal offenses. *Journal of law and political sciences*. Vol. 27, issue 2. 2021. P.139-161. <http://journal-law.com/english-volumes/>

Інформаційні ресурси в інтернет

<http://lesson-history.narod.ru>
<http://users.kpi.kharkov.ua>
<http://www.library.edu-ua.net>
<http://www.ukr-orthodox.rv.ua>